

ZOMBOR és VIDÉKE

POLITIKAI LAP.

Szerkesztőség:
Kossuth-utca 166. szám, Falcione-féle házban.
Kiadóhivatal:
Oblát Károly könyvnyomdája, Kossuth- (fő-) utca.

Felolós szerkesztő:
Dr. ALFÖLDY ÁRPÁD.

Egész évre 6 frt. — Félévre 3 frt. — Negyedévre 1 frt 50 kr
Egyes szám ára 8 kr.
Néptanítók: Egész évre 4 frt. Félévre 2 frt. Egy negyed évre 1 frt
Megjelenik minden vasárnap és csütörtökön.

A Zombor és Vidéke 1898. július 1-ével XVII. évfolyamának III. negyedét kezdte meg. Felhívjuk előfizetőinket, hogy az előfizetési díjat mielőbb beküldeni sziveskedjenek.

A Zombor és Vidéke kiadóhivatala.

Képzeltetések.

Ugy vagyunk manapság a megyei önkormányzattal, mint a quótával meg a véderő arányosságával. Senki sem hisz igazságában.

Sokan még hisznek az önkormányzat valóságában és jó, hogy hisznek, mert ez ad reményt arra, hogy a városok saját ügyeire nézve még visszanyerjék a valóságos rendelkezési jogot. Küzdeni kell ezért, többek között épp az által, hogy a mostani festett autonomia szolgáltatásban is kitartnak a végsőig és nem engedjük át a tért a hivatalos köröknek és azok gazdájának, a belügyminiszternek.

Föl kell emelkednie a polgárságnak arra az elhatározásra, hogy a törvényhatóság tagjai, ha virilitást, vagy ha választottak, igazán nobile officiumnak tekintsék a közügyek szolgálatára való megbízást és ne pusztán címnek, melyet hatásosan rá lehet nyomtatni a névjegyekre és mindennek végén a parteczedulákra.

Ami különösen a választás útján nyert városi képviselői megbízást illeti, azzal igen sokan a legesenyőbb visszaélést követelik el. Mikor a választások készülnek, a stréberök egész sora jelentkezik az intéző hatalomnál, mert az is jellemző, hogy nálunk a törvényhatósági tagokat nem a választó polgárok jelölik, hanem némely befentesek szemelik ki, szigorú figyelemmel arra, hogy minél több olyan kipróbált férfi jusson be, akinek készséges támogatására a tanács mindenkor bizalommal számíthat. Egyéb aztán nem is telik a stréberektől.

Hűségukat teljesen kielégíti a beválasztatás, más nem vezette őket, mikor ugynevezett közszolgálatra jelentkeztek.

És sajna, ebből a fajából alakul a törvényhatóság többsége, mely aztán irányítja a városi képviselőtanácskozásait úgy, hogy az nem is tanácskozás többé, csak robotmunka. Elvesztik lassankint kedvüket a közügyekkel való foglalkozástól azok is, akiknek kötelességtudása példaadó volt hosszú éveken keresztül. De hogy is ne vesztenék el a kedvüket, mikor lépten nyomon egy unott, lélektelen testület közönyével találkoznak, mely minden körülmények között türelmetlenül sürgeti a szavazást, és nem tanácskozást akar, hanem határozatot, azt is olyat, amilyet a hatóság szuggerál.

Évek óta látjuk ezt a hangulatot és illetőleg ezt a hiányt minden hangulatnak. Megbotránkozik és megdöbben miatta a polgárság, sőt maga a törvényhatóság is, de nem segít rajta. Egyenkint a törvényhatóság tagjai kegyetlenül leszólják és lekritizálják a törvényhatóságot, hogy az milyen nem élni való, gyámoltalan testület, de egészébe csak marad a tisztelt testület ilyennek Gyámoltalanak, szenttelenek, közönyösnek, mely hónapról-hónapra kedvetlenebbül őrli a napirendeket, tulajdonképpen szavazással, föllállással és leüléssel, csak úgy mint odafönt az a másik testület, a képviselőház, mely ezt a fényes példát adja.

Nagyobb-nagyobb mérveket ölt a közöny, az elkedvetlenedés. Az emberek fölhasználják a törvényhatóság tanácskozásainak elposványosodását arra, hogy teljesen távol maradjanak. És hivatkoznak arra, hogy az élet úgy is nehéz, küzdelmes és nem enged időt a közügyekkel való foglalkozásra. Ez aztán a teljes leszerelés útja, melyen eljutunk az önkormányzat csődjéhez. Eljutunk oda hogy egyfelől a „jogtalan nép” ingerülten panaszkolja, hogy nincs szava

a közügyekhez, másrészt pedig a jogokkal rendelkező polgárság hánytorgatja, hogy csak képzeltetés az önkormányzat, nem érdemes vele élni és nem érdemes vesztegetni rá ebben a szigorú világban a drága időt.

Ami a a haderőt illeti jelentik Bécsből, hogy az új véderőtörvénybe, melynek 1899. évi április hónap 13-án kell életbe lépnie, s amelynek így még az év folyamán kell a parlament elé jutnia, az ujonczjutalékok tizezer fővel akarják felemelni.

A hír hitelességében nincs okunk kételkedni — hogy mit jelent, afelől sem lehetünk kétségben:

Jelenti azt, hogy a kvóta szerint a jövő évtől kezdve 10 éven át négyezer és néhány száz ujonczzal többet kell a közös hadseregbe vevő gyanánt szolgálatunk, mint eddig.

Jelenti azt, hogy ez a megnövekedett ujonczjutalék a tíz év elteltével is, továbbra is állandóan megmarad. Hiszen a hadügyi kormány követeléseinek hosszu lajstromán nem találunk tételt, melynél az évek során az eredeti állapothoz való visszatérést, leszállítást tapasztaltunk volna. Amit a mindent felfaló militarizmus nevében tőlünk egyszer követeltek, az csak fokozódott az idők folyamán, — alább sohase szállt.

Jelenti azt, hogy ennek az új tizezer ujoncznak a költségeiből a nagyobb kvóta arányában reánk nehezűdő többlet fogja az adóktól amenny is roskadozó néptünk vállait nyomni.

És jelenti végül a „hatalom” átkával sújtott nemzetek életerejét pusztító rákfenének, a militarizmusnak, folytonos, megdöbbenően következetes terjedését.

Megirtuk annak idején, mikor a választások voltak, hogy a fegyveres erőt nemcsak azért mozgósították, a legszebb politikai jogok sza-

bad gyakorlatának biztosítására és a pénzt nemcsak azért adták és a vesztetéseket nemcsak azért tűrték, hogy a quótának a felemelését biztosítsák és a kiegyezést Ausztriával keresztülvigyék, hanem azért is, hogy a hadsereget tetszés szerint átalakíthassák.

Mi fizetni és szolgálni fogunk, mert a szabadelvűpárti nagy többség mindent meg fog szavazni.

Közigazgatási bizottsági ülés.

Zombor szab. kir. város közigazgatási bizottsága folyó hó 5-én délután 3 órakor dr. Vojnics István főispán elnöke alatt rendes ülést tartott. Az ülés tárgyait a rendes havi jelentések előterjesztése és egy fegyelmi ügy képezte. A főorvos jelentéséből közölték, hogy az általános egészségügyi állapot az elmúlt hónapban egy halálozás, mint a fertőző betegségek tekintetében kedvező volt. Leggyakoribb halálnemek a tüdőgümőkór, gyermekeknel pedig a veszeültetett gyengeség és görcsök voltak. Uralkodtak: a váltóláz és a tüdő idült bántalmái. Az iskolába járó gyermekek egészségi állapota teljesen kielégítő volt.

Az elmúlt hónapban 27 haláleset és 69 születés fordult elő. Erzsékos halál: 2. A főorvos megvizsgálta a halpiacot, a tejet, a húst és egyéb élelmiszereket, de csekély rendetlenségeket talált. A betegek között 35 trachomás fordult elő. A bizottsági tagok közül jelen voltak: Kurucz, tanfelügyelőhelyettes, dr. Popovics István főorvos, Koczár Zsigmond kir. közjegyző, Győrffy Géza kir. tanácsos pénzügyigazgató, dr. Drakulics Pál, Széchényi József, Trischler Ferenc polgármester, Gyurics György főjegyző, Vukicsévics A. Miklós, Latinovics Szaniszló, Mayer Károly alügyész, Poeskai Sándor, dr. Gertinger Pál, dr. Alföldy Árpád.

Az ülés végén Széchényi József és dr. Drakulics Pál letették a munkásbírói esküt, az 1898. évi II. t. cz. értelmében.

Hirek.

* **Hirdetmény.** Az 1898. évi április hó 30-án 279/eln. 898. szám alatt kelt ügybeosztásnak a büntető ügyekre vonatkozó

része hatályon kívül helyeztetik — és közhírré tétetik, hogy a mai naptól kezdve Szabó Imre kir. albiró (a Késmárky féle épület, 2-ik számú ajtója hivatali helyiségben) intézi el a járásbírói hatáskörbe tartozó büntető ügyeket — és pedig: a) a vétség — és kihágási ügyeket (B. lajstrom); b) a büntető ügyekre vonatkozó n egkereséseket (Bm. lajstrom) c) a büntető vegyes ügyeket (Bv. lajstrom), Szabó Imre kir. albiró veszi fel egyszersmind a büntető ügyekre vonatkozó szóbeli feljelentéseket — minden kedden, pénteken és szombaton d. e. 9—12 és d. u. 3—5 óráig. Zombor, 1898. évi június hó 14-én. Dömötör Pál, kir. ítélőtáblai bíró.

* **Hirdetmény.** A kir. járásbíróóságok ügyvételeit szabályozó ^{11405 sz.} ^{1. kv. 897.} kir. igazságügyministeri rendelet 5-ik §-a értelmében közhírré tétetik, hogy folyó évi július hó 10-től kezdve az év végeig Korlath György kir. albiró intézi el (az Erzsébet-köruton, a Késmárky-féle házban, 1. számú ajtó alatt levő hivatali helyiségben) a következő ügyeket — és pedig: a) az örökösödési ügyeket (Ö. és Öo. lajstrom); b) a polgári megkereséseknek azt a részét, mely örökösödési ügyekre vonatkozik (M. II. lajstrom); c) a polgári vegyes ügyeknek azt a részét, mely örökösödési ügyekre vonatkozik (Pv. II. lajstrom). Közhírré tétetik továbbá az is, hogy a gyűjtőszekrénybe tett iratok folyó hó 10-től kezdve hétköznapokon d. e. 10 és d. u. 4 órakor vasár és ünnepnapokon pedig d. e. 10 órakor vétetnek ki és hogy a hivatalos órák vasár- és ünnepnapokon d. e. 8—11-ig, hétköznapokon pedig úgy mint eddig d. e. 8—12-ig, d. u. 3—6-ig tartanak. Zombor, 1898. évi július hó 4-én, Dömötör Pál, kir. ítélőtáblai bíró.

* **Apponyi Albert sürgőnye a bács-megyei nemzeti párthoz.** Mult számunkban közöltük azokat a sürgönyöket, amelyeket Szemző István, a bács-megyei nemzeti párt elnöke intézett Apponyi Albert grófnak fiának születése alkalmából. Apponyi Albert gróf kedden a következő sürgönyvel köszönte meg partunk jókívánatait: Nagy-ságos Szemző István, urnak Zomborban. Fogadd bács-megyei elvbarátainkkal együtt igaz halamat az üdvözléért, amelylyel családi boldogságomban felkerestetek: Apponyi Albert.

* **Kinevezés.** Az igazságügyminiszter dr. Grüner Fülöp szegedi kir. törvényszéki joggyakornokot és dr. Vasváry Ferenc budapesti ügyvédjelöltet a zombori kir. törvényszékhez aljegyzőknek nevezte ki.

* **Kinevezés.** Mayer József, a pénz ügyigazgatósághoz szolgáltatásra beosztott zombori m. kir. adótiszt a zombori pénzügyigazgatósághoz fogalmazóvá nevezetett ki.

* **Kinevezés.** Dr. Vojnics István főispán Gergurov Markot közigazgatási gyakoronkka nevezte ki.

* **Kinevezés.** Ö felsége dr. Pollner Kálmánt, a szegedi kir. ítélőtáblához berendelt bírósági aljegyzőt az ó-becsei járásbírosághoz albiróvá nevezte ki.

* **Előléptetés.** Szamosy Béla, a bajai m. kir. adóhivatal főnöke I-ső oszt adótárnokká lépett elő.

* **Közgyűlés a városnál.** Zombor sz. kir. város törvényhatósági bizottsága 1898. évi július hó 7-én délelőtt 10 órakor a városháza nagytermében rendkívül közgyűlést tart. A közgyűlés tárgyai: 1. Az aszfalt-járdák létesítésére vonatkozó árjegési feltételek. 2. Az ásvány, gyógyforrás és gyártott vizek után szedendő fogyasztási adó kezelése tárgyában a fogyasztási adó bérlőség-gel kötött szerződés. 3. A városi tanács előterjesztése a közrendészeti és köztisztasági szabályrendelet módosítása tárgyában. 4. A Bacs-Bodrogh vármegye alispánjának airtata a vármegye tulajdonat képező kaszárnya-épületek megvétele tárgyában. 6. Koczár Zsigmond zombori lakos kérvénye 126 □ öl városi területnek megvétele tárgyában. (Első szavazás) 6. Szemző István és Wagemann Ignác zombori lakosok kérvénye a bajai uton fekvő városi maradványföld megvétele tárgyában, 7. Ifj. Donoszlovits József városi irók kérvénye állásától való felmentése iránt. 8. Az üresedésben levő állásokra a pályázat kiírása.

* **Katonai áthelyezés.** Karvázy Pál, főhadnagy, honvédszítikarunk egyik rokonszenves alakja, Zomborból Szegedre helyeztetett át. Helyébe Zomborba helyeztetett Wittenberger Auréli, honvédszázados, törzstisztjelölt.

* **A képviselőválasztók névjegyzője** július 5-től július 25-ig közszemlére kitétetett. A felszólamlások 5-től 15-ig történhetnek.

* **Halpaprikás Lallosevits Jakabnal.** Pompásan sikerült halpaprikás volt kedden este Lallosevics Jakab zombori nagybirtokos batinai páratlan fekvésű szőlőjében. Zomborból nagyon sokan rándultak at erre az alkalomra Batinára. A szívesen házigazda ismeretes bámulatos vendégszeretete csodákat művelt és így nem csoda, ha a vendé-

T A R C Z A.

Az évzáró vizsgálatokról.

A „Zombor és Vidéke” eredeti társasága.

Tessék elhinni kérem, szép dolog ám az, ha a falusi nép is törődik az iskolával s érdeklődik a tanulóereg értelmi nevelése iránt Falun — kérem szeretettel — leginkább a hagygyán nemtörődöm-séggel találkozunk. Általános paedagogiai tapasztalat szerint hiányzik a lakóságban az iskola üdvös voltának kellő megértése, hiányzik az az értelmi fok az iskolabájáró gyermekek szüleiben, mely segítségére van a tanítónak az oktató nevelésben. — Például még a derek Bogoján is akad elvetemült szüle, ki, midőn a tanítónak nevelési szempontból éppen segítségére kellett volna lennie, akkor rontott be annak négy rajú iskolájába és 163 vegyes tanulója előtt harsogta fülébe: „Ide mindig begyűhet akárki is, mert maga itt csak egy szöga; mi adunk kenyeret! (Ez annál kuriosusabb, mert az illető napszámos asszony.) Hogy aztán a hatóság a tanítónak e tekintély elleni merényleteért elégtételt adott: azt hiszem, mindenki természetesen fogja talál-

ní, mert elmondhatjuk, hogy inkább megálhat a világnak nap nélkül mint az iskola fegyelem nélkül, a fegyelem pedig a tanítóit tekintélyben gyökeredzik, kit éppen azért méltán megillet az immunitás. — Itt helyén valónak találok emondani, hogy jóllehet, a tanító sokaknál alantabb áll, de azért nem szabad senki lealázott szolgójának lennie, mert azon munkaértéke, melyet végez, föltenetössen kiállja a versenyt a legelső tisztviselő által végzett munkáival s míg az koplal, emez dözsölhet a munkájáért járó fizetése mellett.

Hála Isten, közérdeklődés az érdeklődés tekintetében is fokról-fokra javulnak a viszonyok, mert a tantestület minden tisztességes módot fölhasznál, hogy érdeklődésre bírja a maradásig e szülő „anyját a bánom is én”-eskedést. Azt hiszem, hogy a szülőknek a vizsgán évről-évre növekedő számban való megjelenéséből szabad az érdeklődés fokozódására következtetni. A tanítók buzditásukban — hivatkozva a mások mondotlakra — azt mondják a vizsgát megelőző napon tanítványaiknak, hogy vendég nélkül holnap ne mutassa magát a vizsgán egy se. A vizsgán pedig ott akar lenni mind s ad-

dig nyarászkodik apján v. anyján, hogy valamelyikük, ha csak teheti, eljön vele. Aztán haladást jelent a mulasztások 8 ezerrel — 2 ezerre csökkenése is!

Hogy a vizsga vendégek száma hatványozott arányokat ölesön, méltó dolog lenne Budapestet követni, hol a legtöbb népiskolában vasárnap tartatik az ünnepélyes évzáró vizsgát, mikor aztán szorakozás szempontjából is sokan elmennek azt meghallgatni. Nem érdektelen, hogy a vizsgáról elmaradó szülők azzal érvelnek elmaradásuk mellett, hogy nem tudna felelni gyermekük, ha őket ott látná, azt pedig ők is szégyelnék! — A szülők fokozódó érdeklődésében én igen nagy fellendülést látom az elhagyott falusi paedagogiának: mert, kérem, ott leginkább vagy nem törődik azzal a tanítóval kívül senki se, vagy ha valaki akad, a ki törődik, hát nem azért, hogy a törekvő tanító jóakarata- lag támogassa, hanem azért, hogy a tanítónak vegye el a kedvét a lelkiismeretes, nem ritkán önfeláldozó munkától: tehát még a a legjobb eset az előbbi, mert legalább a törekvő tanító szabadon munkálkodhatik,

gek masnap reggel 6 óráig maradtak együtt cigány zene mellett a legnagyobb jókedvében és kedélyességben.

* Honvéd-ezredünk gyakorlatai. A mi zászlóaljunk vasárnap utazott el a gyakorlatokon való részvétel végett. Még aznap Nemes-Militicsre érkezett, ahol reggelig tartó táncmultság volt a tiszték tisztelőtére.

* Bucsú-vacsora. Medveczky Zsigmondnak, a zombori m. kir. folyamterméni hivatal vezetőjének tisztelőtére a folyamterméni hivatal tisztikara szombaton este az „Elefánt” szállodában nagyon sikerült bucsúvacsorát rendezett. Ott voltak a többek között: Gozsdu Elek törvényészi elnök, Gyóffy Géza kir. pénzügyigazgató, Pribil Ernő varmegyei főügyész, Szankovits György kir. főmérnök, Scultéty Ferenc varmegyei orvoséki elnök-helyettes stb. és az összes zombori mérnökök. Az első felkészítőt Gozsdu Elek kir. törvényészi elnök mondotta. Koltói ihletűl áthatott beszédben üdvözölte a bucsúzó főmérnököt. Felkészítették még a bucsúzó: Gyóffy Géza, Szankovits György, Buday Gergely, Pribil Ernő, Kelő Mór, Trawnik Béla stb. Medveczky Zsigmond meghatva köszönte meg a szívvellyel őszinte ovációt.

* Kinevezés. A Ferenc-csatorna részv. tarsulat Heincz Albert műszaki tanácsost, az ö-becsei nagyszabású zsílip tervezőjét és vezetőjét, üzleti igazgatóvá nevezte ki. Örömmel gratulálunk az új igazgatóknak, valamint a tarsulatnak szerencsés választásáért, mert nevezett szakértelménél és előzékeny modoránál fogva a reá váró nagy feladatoknak minden esetre képes lesz megfelelni.

* A krajczár vége. Hivatalos hírdetmények értesítik a közönséget, hogy az egy krajczáros váltópénz múlt hó 30-ával végleg kikerült a magán forgalomból, az adóhivatalok és közpénztárak azonban 1898-dec. 31-ig még kötelesek elfogadni.

* A zombori 23. hadkieg. parancsnokság átirata érdelmében a folyó évi július 9-ére tervezett fegyvergyakorlat elhalasztott és a kik szegénységi bizonyítványt küldenek be, felmentésnek a fegyvergyakorlat alól.

* A posta és távirai közlemények cz. hivatalos lap f. é. június 24-én megjelent száma a következő pályázatot teszi közzé: Pályázat gyakornoki állásra. A temesvári posta és távirai-igazgatóság a m. kir. posta távirai és távbeszélőnél betöltendő 108 gyakornok jelölti állásra pályázatot

nyit. Ezen állásokra mindazok pályázhatnak, a kik közép iskolát vagy ezzel egyrangú mas tanintézetet érettségi vizsgával sikeresen végeztek, 18-ik életévüket betöltötték és magyar állampolgárok. Ezen feltételeken kívül a pályázók községi erkölcsi bizonyítványt nyújtva elölteküket, közhatalosági orvosi bizonyítványt pedig ép és egészséges, a posta és távirai szolgálatai testileg s alkalmassá voltak tartoznak igazolni. A sajátkezüleg irt kérvények folyó évi július hó 31-ig a temesvári posta és távirai igazgatósághoz nyújtandók be. A felfogadott posta és távirai gyakornok jelöltek napidíjban részesíttetnek.

* Emberi csoportok az utcán. Topolyaról írják: A II. körű Maria utca város határa felőli végén, a kecsi uton elszorít ember csoportok hevernek, a gyermekek emberi koponyákkal játszanak, sőt az egyik ház falfevében egy teljes emberi csontváz látható. A kérdéses helyen valamikor temető volt, a hazak sírdombokon vannak építve, s az esővíz kimossa a porladó csontokat.

* A nagybecskereki kerékpárverseny Bacs megyei kintünteteli. A nagybecskereki kerékpárpályánál f. hó 3-án rendezett versenyen a szabaddiak közül Szarics János és Mamuzsics József vettek részt, Szarics János nyert egy arany érmét, 2 nagy ezüst érmét, Mamuzsics József nyert 2 közép ezüst érmét. Zomborból részt vett Csirzka József nyert egy közép ezüst érmét, Ujvidékről Zorkoczi Lajos nyert egy közép ezüst érmét Eckfeld Mihály nyert egy kis ezüst érmét, Klecs Pepi, nyert egy nagy ezüst érmét és Kerekes Pülöp nyert egy közép ezüst érmét.

* Hymen. Elek János, a zentai ált. takarékpénztár titkári leányának Ikonának f. hó 28-án esküdött örök hűséget Barffy Gyula basahidi gyógyszerész az alsóvárosi templomban.

* A tanfelügyelők öröme. Kellemes meglepetésben részesítette a kultuszminiszter a tanfelügyelőket. Ami ellen annyit panaszkodtak s ami a legfőbb akadály volt mindig, hogy tulajdonképeni hivatásuknak, az iskolaiogatósnak éljének, a statisztika a jövő tanévől fogva nem fogja terhelni vállalkait. A kultuszminiszter ugyanis elrendelte hogy a tanügyi statisztikai adatoknak beszerzését és feldolgozását ezentul az országos statisztikai hivatal végezze.

* Az új bélyegek. Megérkeztek az új okmánybélyegeik. Ma már az ország valamennyi adóhivatalnál ott vannak a korona

értékre szóló új bélyegjegyek, melyeket az államnyomda díszesen állította ki. Július hó 1-én bocsátották forgalomba. A régi bélyegek augusztus hó 31-éig árusíthatók.

* Végzetes lóuszatás. Zentai levelezőnk írja: Szomszédjának lovait uszatandó lóhaton ment a Tiszára Nagynémedi Péter. A tiszába érve a lovak megbokrosodtak, minek következtében Nagynémedi leessván a víz alá sülyedt. Romolya Miklós a veszedelmét látva utána ugrott a vízbe és Némedinek alástüledési helyén a víz alá ereszkedett. Többszöri buvázkodásai után Romolya fölhozta ugyan Némedit, de ez már akkorra megfulladt.

* Az országos középiskolai tanáregyesület közgyűlésén melyet f. hó 4-én Debreczenben tartottak meg. Megyénkbeli megjelentek: Székly István (Zombor), Szántó Kamill (Baja), Székely Karoly (Baja) Szulyevics Ernő (Zombor.)

* Pöstyénből írják nekünk: Tegnap ment végbe a Pöstyén fürdőn emeit új Ferencz József fürdő megnyitása nagy ünnepségek között. A tulajdonos, gróf Erdődy Ferenc v. b. t. nevében Fersztjanszky Géza jószág igazgatóhelyettes mondotta az ünnepi beszédet melyre a fürdőbérleje mondott lendületes beszédet. A szep ünnep a Rudnyánszky Béla, Frideczky Timót, Brázy Kálmán orsz. képviselő, Széchenyi Andor, Somssich Gyula, Zamsyski Karoly, Khevenhüller Zedtwitz, Gräventz grófok, Nagy Dezső műegyet. tanár, számos bel- és külföldi orvosi kapaltás, a sajto képviselőitelen többen, köztük Kemecsey Jenő, Zempléni P. Gyula. Az ünnepély fényét emelte Frigyes, hohenzollerni herceg a roman király fivérének jelenléte aki eleinte szerényen húzódt meg a közönség között, később azonban magyaros melegségű ováció tárgya volt. A megnyitást 150 terítékű bankett követte, melyen felkészítőt mondottak: Erdődy géptikos tanácsos a királyra, Rudnyanszky képviselő a grófra. Poharat emeltek még Nagy Dezső műegyetemi tanár, Brázy Kálmán orsz. képvis. Steiner Antal bécsi egyetemi professor és számosan mások. A most felavatott új fürdő úgy fény, mint hygieikus berendezésnél fogva talán egyetlen az országban és nemcsak Pöstyénnek, hanem az egész országnak dicsőségére szolgál. A nagy-szamu vendégek különösen a külföldről jött orvosok elragadtatással beszéltek az új alkotásról, mely bizonyára nagy mértékben fog hozzájárulni ahhoz, hogy Pöstyén a világfürdővé való fejlődés útján melyen je-

míg utóbbi esetben a tanügy és bajnoka húzza a ryvidebbet.

Haladásra vall tantestületünk még azon vívmánya is, hogy a „községi kaccér” által a „Kaszá-”ból hagyományyszerűleg „emlékezet okáért” érdemre való tekintet nélkül a tanulók közt eszközölni szokott krajczározás megszűnt s helyette az idén is pl. mintegy 40 kor. (és erkölcsi) értékű jutalom könyv osztalott szét ünnepélyesen a tantestület által fokozatos jutalmazásra ajánltak közt.

A közel mulban került felszínre, tehát a képzettársítás képesán még aktuális a vallás-erkölcsi oktatásnak az iskolalából való kiküszöbölése, a családra utalása, aztán meg a beszédértelmén gyakorlatoknak eltörlése, meg hát az ezekután járó évszázó vizsgálatok beköjja alól való felszabadulás. — Szerföltött han-zatos dolgok ezek s mind a hárman arra vallanak, hogy valami reformátori disznév után sóvárgó pedagógiai szegénylegény hozhatta őket felszínre.

Nem vélek nagyot mondani, ha azt állítom, hogy ezekre a népkölnök föltétlenül szüksége van. Már teszom, ha testünk vala-

mely részén fekély támad, akkor sem azon test résztől iqarkodunk megszabadulni, hanem ellenkezőleg a sebet orvosoltatjuk, az ezen tárgyak methodusa körül támadt rendellenes, helytelenségekkel szemben is talán inkább az orvoslásnak, a tökéletesítésnek volna helye.

Az első meg is született, nagyobb dicsőség okáért éppen a fő- és székvárosban, már fűrésztölte tudós bábjaja, de mivel a még ép elmével rendelkező tanügyi és laikus közvélemény a helyett, hogy bölcsődött ment volna hozzá zengeni, hogy a jászola köré lódukt napkeleti bölcséket is szétugrasztotta e kores szülött föltött méltó fölháborodásával s a megundorodott kevélan-gyalesináló bába a fürdő vízzel együtt a rít lurkót is hamarosan kiöntölte méltó helyére. Mire aztán már Göre Gábor bíró úr sógora is rámondta raefraen szerű kadenezáját, hogy hát: „O. m. a f.”!

„Pogója és Vidéke”-n a belléri 3 községi jellegű tanteremben jun. 14—15-én, a Gombos telepi osztatlan állami iskolában pedig 22-én voltak megtartva az évszázó ünnepélyvel összekötött befejező vizsgálatok.

— Ezeken szembeszökően tapasztaltuk, hogy a nehéz munkájában a tanítók által s oda-adással támogatott gyengéd és lelkesmeretes hitelemző mánkájának pótolhatatlan erkölcsi értéke, haszna van.

A siker úgy az értelmese feleletekben, mint a fegyelemben, magaviselelben, meg az együtt mondott áhíltos imák végzésében nyilatkozott meg főnségesen. Lehetetlen, hogy vallásos érzelmel ne kellettek volna a hallgatókban a szerzett tapasztalatok önkénytelenül szólaltattak meg egyesek a nagyokat, mondván például Eötvössel: Boldog kinek lelki esendőt csak munka és imádság tölti el hangjaival! Petőfi meg ihletett ajkkal zengé: „Fél Isten az, ki imádkozni tud!” Mi pedig a meggyőződés hangján mondjuk a nagyokkal: Boldog, kit az iskola imádkozni megtanított. Boldog az a nemzet, melynek flai imádkozni tudnak. Az ima biztos villámhárító az erkölestelenség ellen, gyógyszer a téllenségek, legtisztább forrása a jómak és nemesnek. Tanítsa meg tehát az iskola a tanulókat jól imádkozni, hisz az üdvözítő mester is először imádkozni tanította meg tanítványait!

lenleg is örvendetesen halad minél nagyobb lépéseket tegyen.

* Égő asszony. Bakay Nándor ó-becsei ipar- és kereskedelmi kamaránk másodikútkarának fiatal nejét Szegeden borzasztó szerencsétlenség érte. A fiatal asszony benzinnel tisztogatta kis gyermeke bölcső-kocsiját. Munkája bevégeztével a kocsit gyertyával megvizsgálta, e közben felborította a benzines tüveket és a benzín meggyulladt. A láng belekapott a szerencsétlen asszony ruhájába és egy pillanat alatt lángba borult. Fajdalmában kirohant a szobából és vértagyasztó sikoltással szaladt le a lépcsőn, ki az utcára. Az összedűlt nép leszállította róla az égő ruhákat és egy közeli lóliba vitték, a hol bekötötték sebeit. A szerencsétlen fiatal nő borzasztó égési sebeket szenvedett és most élet-halál között fekszik lakásán. Férfjét, ki nem rég utazott betegten főúrdőre, értesítették a szerencsétlenségről. Szegeden nagy részvéttel viseltetnek a szerencsétlenül járt fiatal asszony iránt.

* Pácseri templomfosztogatók. Alig 14—15 éves suhanok fosztogattak a napokban sorra a pácseri templomokat. Előbb a református templomba zárták el magukat s a templom 3 perselyét felélesztvén, azok tartalmát 3 frt 9 krt szembrevágták a kath. templomba is elatogattak s innen 5 frtot loptak el. Mindkét helyen a harangozó vette észre a feitört perselyeket s a csendőrség csakhamar elcsépte a tetteseket Hornyák Ferencz és nagy István személyében, kikről kislút, hogy többféle lopások és mezőrendőri kihágások miatt már büntetve voltak.

* Fgy hétig függött. Szabadkán Velep Jozsef 60 éves iszakos kosárfonó a feleltő panatában, hogy neje elhagyta, Baján fellemező utca 1. szam alatti lakásán m. hó 23-án felakasztotta magát. Tegnapelőtt a lakásából kiáradó bűz miatt a szomszédok behatoltak a lakásba hol, a gerendán függve lették.

* A ragadós állati betegségek állása Bacs-Bodrog varmegyében jun. 28. an. Léptene: Bacs Földvár 1 gulya. Vesztesség: Bajsa 2 udvar, Báh-Monostor 2 udvar, Prigl-Szent-Iván 1 u., O-Becse 2 u., O-Szivacz 1 udvar, összesen 5 község 8 udvar. Takonykór és bőrférges: Jankovác 1 u., Kulpin 1 u., Melykut 1 u., összesen 3 község 3 udvar. Rühkór: B.-Martonos 1 u., Bacs-Topolya 2 u., Temerin 1 u., összesen 3 község 5 udvar. Sertésorbáncz: Szaniszes 1 udvar, Temerin 1 udvar, összesen 2 község, 2 udvar. Sertésvész Apatin, Bacs Csele,

Bacs-Petrovosszello 2 udv., Bacs-Szent-Tamás. Bezdin 1 u., Csonopla 1 pta, Csuroz 1 pta, Gajdobra 8 udv., Jarek 4 udv., Kishegyes, Melykut 2 udvar, Német-Palanka, O-Becse Pacer 1 u. Rém 3 p., Szeghegy 1 u., Szantova 11 u., Titel 4 udv., Temerin 6 udv., Zenta 2 tanya, összesen 20 község.

* Az eldőrdült fegyver. Nagy szerencsétlenség történt a mult heten Vas-kuton, Kindl István vaskuti lakosnak öt éves leánykaja Kriksz Pál hazában annak gyermekeivel játszott. Időközben oda került Müller Venczel 10 éves kánász gyerek és ez játékközben magához kerítette Kriksz Pálnak a folyosón álló vadász puskáját. Ezután a gyerekek katonasdit játszottak és a Müller-gyerek a nála lévő puskával löni próbált, a fegyver eldőrdült és pedig oly szerencsétlenül, hogy a közvetlen a Müller-gyerek előtt álló öt esztendő Kindl Juliskát találta a golyó. A kis Juliska nyomban meghalt.

* Öngyilkosság a börtönben Pál Ferencz vasuti pénztárnok karára mult hó 24 én Dragits Kostyalik István egy forgópistolyt, 4 forint készpénzt és több apróságot ellopott, a miért a rendőrség őt 26 án délután letartóztatta, de a flu a zarkában a nádrággötő zsinagével felakasztotta magát. A 13 éves suhanoc, ki a vasuti főnöknel mint mindenes volt alkalmazva, a lopást úgy követte el, hogy az emeleten lévő üres szoba ablakán át a perron tetejére mászott és onnan az árnyékszek tetőzetén át a földszinti ablakok feletti parkányzatra jutva, azon ment az indóház nyugati oldalán nyitva lévő ablakhoz, ezen keresztül a karos konyhajába és onnan a szobába. Lopása közben léptek zaját hallotta, menekülni iparkodott és a konyha emeleti ablakából az indóház előtti kavicsos földre ugrott le, honnan a szőlők közé menekült.

* Jótékony adományok. A ómoroviczai szép styben épült és különben igen csinos templom számára a hitközség felkése egy diszes új főoltárt szándékozik az ajtatoság emelésére beszerezni. Mivel azonban a templompénztár e célra csak 150 frttal rendelkezik, pedig 600 frtra volna szükség, jónak látta az egyház kegyuraihoz, nemkülönb a hozzátartozó felső roglaticzai kath. nagybirtokosokhoz fordulni abbéli alázatos kérelmével hogy kegyes adományokkal az új főoltárt beszerezését neki lehetővé tenni kegyeskedjenek. S ime kérelmét már is szép siker koronázta, mert bajsai Vojnick Oszkár 20 frtot, özv. bajsai Vojnick Lukácsné szül. komjonkai Szemző Jozefa 5 frtot, ó-moroviczai Szalmassy Gyuláné 10 frtot, özv. apatini Fernbach Bá-

lntné, két leányaval, Erzsébet és Zsuzsa felső roglaticzai hitközségekkel egyetem 125 frtot, roglaticzai Pillaszanovits Jozsef és neje apatini Fernbach Róza 25 frtot küldöttek s így valószínű, hogy a goth ivü főoltár melőbb díszíteni fogja a templomot.

*** Péter és Pál a mezőrendő-
rök.** Szabadkán Mamuzsics a Péter és Szaulich a Pál, mindketten pedig mezőrendő-
rök együtt örökdötek a napokban hiva-
tásuk szerint a bajmoki határban. Az almas
madarasi út szétágazásánál találkoztak Ha-
rangozó Sandorral, ki mit sem gyanitva
kocsin igyekezett Bajmokra, vivén a koc-
sin feleségét és néhany kosár gyümölcsöt.
Péter és Pál a mezőrendőzők azonban meg-
állították Harangozó gazda kocsiját és ször-
nyen fogós keresztkérdéseket intéztek hozzá,
tudakolván tőle polgari állását, lovainak le-
számazását, a kocsin vitt gyümölcsök ere-
detét és számtalan egyébét, ugy hogy Haran-
gozó a tenérdek kérdésektől zavarba jött és
ötölt, hatolt, de a mezőrendőzőknek kiléte-
gő választ nem igen tudott adni. Azért is a mez-
őrendőzők nyomban elmarasztaltak 5 frtok
büntetéképeni azonnal megfizetésében. Erre
Harangozó határozottan kimondta, hogy nem
fizet, — minek az lett a következménye,
hogy a mezőrendőzők felkapaszkodtak a koc-
sira és sok kemény nyaklevesekkel igyekez-
tek Harangozót a fizetésre kaptacizálni. Utó-
végre is megunta Harangozó a zapor modra
hulló ütlegeket és elszaladt, ott hagyva az
asszonyt, kocsit, s rohant befelé Bajmokra.
A mezőrendőzők pedig hasonló módon folyta-
tálagos végrehajtást vezettek Harangozó fele-
sége ellen, a ki az ütlegek elől szintén elfu-
tott és a férje után ugyarcasak Bajmók felé
vette az utját. Miután pedig Péter és Pál a
mezőrendőzők ilykepen megutamították a Ha-
rangozó házaspárt, hatalmukba vették a koc-
sit, lovat és öölt vágatással meg se all-
tak a bajmoki községhez, utközben elször-
va mindent a mi a kocsin volt. A község há-
zának átadták a kocsit, lovat, s mint a kirk dol-
gukat jól végezték elmentek ujból portyázní.
Nemsokára azután odaért a község házara Ha-
rangozó és neje, kik előadván búsesetüket,
averték kocsijukat egyuttal feljelentették a
mezőrendőzőket.

Törvénykezés.

§ Agyonverte a mostoha-
testvérjét. Az Ada-Moholi Közlöny-
írja: Szinte szokva vagyunk hozzá, hogy
vasárnapról hétfőre kelve, a legelső a ki-
vel találkozzunk újságolja, hogy az éjjel
egy legény esetleg többed magával leszurt
vagy agyon ütött egy másikat és az olyan
eset, a midőn a legények között csak
csatározás folyik, a midőn emberélet nem
esik áldozatul, jó formán eseményszámba
sem megy. Mert annak a parasztvirtusnak
el kell törni akárhogyan is, ki pedig külö-
nösen akkor, mikor valaki más szeretőjé-
vel elkezd ényelegni. Így esett az elmúlt
hét vasárnap éjjelén is egy fiatal élet
áldozatul és az eszt annyival inkább saj-
nálatra méltó, mert a tettes és áldozat
néstvérek voltak nevezetesen egy apától,
de két anyától. Zsiga István, ki valamikor
a községnél mint dobos szolgált, együtt
lakott Marczai nevű fiával, míg a másik
fia Lajos, ki első nejétől született az apai
háztól elválva, külön lakott, Lajos szeretője
volt Simon Viktor, a ki — miéért mié-
rt nem nagyon haragudott a szeretője tes-
tvére a Marczira. Most vasárnap este a
rendes szokáshoz híven egy táncz helyre
mentek mind a hárman mulatni. Simon
Viktor szép szavakkal elkezdte kérni
szeretőjét Zsiga Lajost, hogy verje jól
meg az általa gyűlölt Marczai testvérjét,
aki őt állítólag illetlen szavakkal sértette.
A szép szó azonban nem használt s így
Simon Viktor más eszközhöz folyamodott,
a mely még a szép szó és szerelmes enyel-
gésnél is hatásosabb. Igért és nyomban
adott is a szeretőjének két forintot, hogy

Láttuk e vizsgálatokon az észszerű, sza-
patos teletelekből, hogy igenis: a beszédér-
telem gyakorlatok helyes kezelése lelke a
képző, az erőnemző oktatásnak, tehát nem
elcsapni, hanem tökéletesíteni kell a beszéd-
gyakorlatokat.

Hanem az évrő vizsgálatokra sem
mondja ki Klisténes módjára az osztracis-
must, ki egy oly módon megjeitelt vizsgálót
végig hallgat, mind minő a „Bogója és
Videke“ ez iskolában tartalmi szokott.

De hát kérdem, minő tanítói önértel is
az, kinek, ha azt mondják: Adj számot sá-
fárságródról! és vonakodik azt teljesíteni —
s ürügyet keres, hogy lehetne az elől kitér-
ni?! — Mire vezetne egyes esetekben azt
gondoljuk csak meg? — Hisz ma is, a mint
van tanuló, ki csak a (tanítónak) vizsgának
tanul, úgy lehet tanító is, ki nyíltan bevallja
— az mint, hogy van is — hogy a vizsgának
nem tanít. Hát majd ha az a vizsga töröltetni
fog, akkor az egyáltalán nem tanul, emez
tanít, úgy okosodván: „Majd a mit Isten
ád!“ — Szivleljük csak meg Arany ez arany
mondását: „Legnagyobb ezél pedig ill e

földi léthen: ember lenni mindig s minden
körülményben.“

Az avatott, lelkiismeretes tanító semm
féle körülmények közt nem kénytelen a vizs-
gának tanítani s annak a vizsgálan nem is
történhetik meg az oly féle kuriosom, milyen
Reztollinknál megtörtént, hogy t. i. a gyerme-
keknek ki lévén adva minden tárgyból a vizs-
gái felelet, a tanító meg összelévesztelte volt
a dolgot s midőn egyet — kinek a róka
szerepe volt — fölhit, hogy beszéljen a szer-
zetesekről, az léleketet sem véve, mindkét
szája szélével elkezdte, hogy: „Szőre vörhe-
nyes, farka lombos, szereli a szőlőt, a barom-
fiak közt sokkárt tesz: néha ugat is. (El nem
lehetett csillítani, míg le nem darálta, egy vak-
lóért sem, sőt nagyobb önértellet folytatta.)
Nagyon ravasz állat, ha megéhezik s nem
kap mást, benyújtja farkát a vízbe, hogy a
rákok rákapaszkodjanak s akkor aztán ki-
rántja és föllálja őket. Lyukban lakik; több
lyukat is tart s azon több kijárást, hogy
szükség idején menekülhessen. Bőre becses!“

(Vége köv.)

veje meg a Marczit. És a pénz hatott is, mert úgy éjféltájban, midőn a táncz helyéről a jelen voltak oszladozni kezdettek. Zsiga Lajos örügyet keresett és talált is a Marczit öcséséből belekötni. Eleinte csak szavál veszekedtek, majd Lajos felemelve a mindig kéznél levő ölmos botot úgy ütötte fejbe testvérjét, hogy az eszméletét veszítve a földön elterült. A jelen voltak-nak sikerült ő magához téríteni, aki erre elment még a saját crejéből haza édes atyja házához. Oda haza azonban panasz-ködni kezdett, hogy a nagy tés következtében nagyon rosszul érzi magát s úgy három óra táján eszméletét veszítette. Ekkor hívták hozzá Dr. Herczel Fülöp orvost, ki constaltta, hogy a súlyos ütés következtében agygrázkodást szenvedett. Ettől kezdve azután nem is tért többé magához, mert reggeli hét órára kiszenvedett. A gyilkostestvért még az éj folyamán letartóztatták s az esetről jelentést tettek a járásbírósnak, a honnan hétfőn délután jött ki Dr. Schmidt István kir. aljárásbíró mint vizsgálóbíró a hullaboncolás végett. A boncolásnál constaltatva lett, hogy a bekövetkezett halált agygrázkodás idézte elő. A hullát hétfőn délután temették el, a gyilkos testvért pedig átkísérték Zentára s onnan Szabankára, a honnan bizonyára nem egyhamar fog megszabadulni.

§ **Halálos boszú.** Lebovits Gábor szabadkai földműves bérbé vette Széles János földjét. Ki is költözött a szállásra s mikor a pénzét követelte, azt a választ kapta Lebovictól, hogy bizony önéki nem kell ez a hitvány föld, nem terem rajt mi sem. Szélesnek se támadt e beszéd-től széles kedve, elfutotta a mérg, de nem szólt, hazament magába fojtott haraggal. Otthon az anyuk azzal az okos tanácsal élt, hogy adják ki másnak a földet hát, mert ennek a Lebovitsnak rossz a szeme állása. Széles uram hallgatott a jó szóra, kapta magát s kiadta egy Pacséron bőlősködő legényi embernek, aki is, megadván a foglalat, becsületet számdékkal ment felszántani az ugart. De ez volt a veszte. Lebovits csak nézte, nézte mit keres az ő árendálta földjén az a legényi ember. Nem szólt neki, de a belseje forrt. Hát Széles nem várt neki, elhitte, hogy nem akarja a bérlőséget tartani s kiadta ennek a toladónak, aki nap nap után jár rája. No, meg is keserült az árát! Péntek virradóra aztán el is látogatott legényi felebarátjához „Hallod-e Jóska, jer csak egy szóra.“ Jóska ki is ment, de alig tette ki a lábát, elzurrent a puská s a golyó a legényi bérlő bal ágyékába furdott. Rémes sikolással fordult vissza, hogy szobájában meneküljön, a vad Lebovits eldurantotta a másik kakast is, de szerencsére nem talált. A zajra elősietett az asszony is, de a merénylőnek híre se volt s az eszméletlen ember nem tudta megnevezni gyilkosát. A vizsgálatot vezető esendőrök azonban rá bukkantak a puskacső fújtására, mely nem volt egyéb, mint Lebovits iskolába járó fiának irkafelede, rajta az ákom-bákom betűkkel odavetett Lebovits név. Ernek alapján letartóztatták a gyilkost, akire ime e holt vezető nyomra s aki egy csekélység miatt felebarátja életét kívánta.

Csai nok.

Ének a fákról.

Mar régen készülök, hogy éneket írök a fákról. Gyermekkorom óta csodálom és szeretem őket. De van-e a ki örömmel olvassa a fák dicséretét? Hiszen a fa olyan közönséges olyan figyelemre nem méltó teremése az Istennek: semmit sem lehet róla mondani, a mit már mindenki ne tudna.

És én mégis írök a fákról. Énekelek mint a macska, mikor a kályha mellett ülve magának dorombol.

Észembe jutnak olykor kertek, berkek, erdők, mindenféle faismerőeim. Mert az embernek vannak ismerős fái, a melyeket számon tart, mint az élő ismerősöket és amelyeknek a halálán szomorkodik, mint az élő ismerősök halálán.

Ha visszatérök valamikor abba a faluba, a hol gyerekeivéimnek legkedvesebb idejét töltöttem, a két nagy jegyenyűt keresi a szemem már messziről, azt a két jegyenyűt, a melyik a kert végén áll mint két szikár drás. Milyen különös fa a jegyenyű! Olyan, mint a hallgató ember. Soha sem susog. Ha susog is, csak úgy, magának; mintha magában beszélne. És soha nem hajlik és soha se nem néz alá, csak mindig föl az égre. Mit néz mindig az égen? Ekkor nem tudtam elgondolni. Hanem mikor öt évig utam lakásom volt a fővárosban, hogy soha sem láttam az eget, akkor megérttem. Milyen boldogság volt utána az eget látnom; nappal a felhőket a levegő tiszta ocazánján, éjjel a holdat, a csillagokat, a fényes mindenséget, a sötétkék végtelenségben.

Ezután azt fogom nézni, hogy a nagy öreg szederfa megvan-e még a ház előtt, a melyben laktunk: ez a jóságos öreg asszonyosság! Bezzeg nem néma ez; milyen kedvesen susogott esténkint, mikor a ház előtt ülve néztük az öcsémnel a hulló csillagokat. A fa susogása, tudtam akkor is, hogy nem más, mint hogy szellő összeszorolja, ide oda mozgatja a lombokat. És mégis van ebben a susogásban valami, mit szívesen és álmadozva hallgattunk. Valami zene van benne, valami dallamtalan, lekottázhatatlan, örökké befejezetlen, titkos értelmű lágy zene, a mit az ember mégis mintha értené. Talán van és hiszem hogy van a lelkünknek egy gyöngye, finom része, a mely nem tud kibontakozni és nyilatkozni soha az emberi testben, hanem bimbó-állapotban vesztglő, zsiabadt, holt erő, most csak kibennünk s öntudatunknaknak és igaz valónknek magva az eszűpán, abban az eleven anyagban, a minék test a neve. Ez a finomabbik rész gyönyörködik a csillagokban és éri a szederfa susogását. Ez a susogás nem olyan, mint a cserfélé, sem nem olyan, mint a nyárfélé: lágyabb, szelidebb. A szederfa lelke van benne. És a mi szederfánk susogása nem olyan, mint más szederfáké. Nem is lehet olyan mert a mi szederfánk azt a levegőt szívja, a mit a mi udvarunk, minék magunk; van valami, a mi közös bennünk és ő benne, ha nem is egyéb, mint az, hogy ő nekünk, él és hogy mi őt szeretjük.

Ugy énekelek erre a fára, mint akármelyik rokonomra. Az elakjának lenyomata a lelkemben van, mint a bányából esett kőben az őskori páfrány. A dereka vastag volt és három erős kar ágazott szét beülre egy öl magasan. Két kar a ház fejé hajolt, egy az út felé. Hej sokszor felmászunk ezekre a szélesen kiterjesztett karokra az édes jó gyümölcsökért, és dicsértük az öreg fát, hogy milyen jó, milyen áldott, soha nincs esztendő, hogy meg ne hozná a maga czukros, fehér, zamatos gyümölcsét.

Hát a repedezett héju kövér almafa a kertben! Almondan de sokszor ott játszottam alatta! Tavasszal fehéres rózsaszín virágpompában van ez a fa, mintha ivott volna abból a vízből, a melyik visszaadta az ifjúságot, szélességet és szépséget, őszel meg nagy hosszukás piros almát lógat minden levélesokon s olyan mint a messi utról érkezett jó rokon, a ki mindenféle ajándékkal jön látogatába. Minden reggel, mikor az iskolába mentem, ejtett le nekem egyet-kettőt: ott találtam a fűben. Alma fehér húsú édes. És én néztem a vén fára mint mindenkire, a ki jót tett velem:

— Köszönöm, jó almafa, köszönöm.

Ma is megfoghatatlan nekem, hogy honnan veszi ez a fa azt szép, édes gyümölcsét. A kertben csak egyféle föld van s minden fa más meg más gyümölcsöt szí abból. A mag, a mag, az minden. Ez a kis fekete almagam, ebben már benne van a jövőendő idők almafájának minden gyümölese minden magból van. A világ is. És ez a mag az Isten kezében vala idők elején.

Harmadik kedves vén fára a kert végén álló diófa volt. Ezt is megösmerném akármilyen diófa erdőben, ezer fa között is. Micsoda méltóság és komolyság volt ez a fa! Mint valami király. Alatta hosszú és selymes volt a fű. Hányszor hevertem ottan és karomat a fejem alá téve hányszor néztem elmerengve sötétzöld terebélyes lombjainak árnyékot tartó sátorát.

Valami tíz lépésnyire tőle két kis nyomorékforma bírsalmafa. Mint két kis szelid nyomorék leány, a ki tavasszal vadrózsát tűz a hajába, őszel meg sárga almát visz a kezében, úgy megel az iskolába. Mert olyan volt a viráguk mint a vadrózsáé. Valamivel nagyobb és testesebb, de azonygy bajlód. Soha sem szakítottam le e két fűscának egy virágát sem, csak odaálltam és néztem, szagoltam, hogy van-e illatuk? És susogtam, pusmogtam nekik, mint a hogy gyerek szokott a gyerekeknek:

— Kedves kis bírsalmafám, milyen szépek vagytok! Olyan szépek vagytok mint a tisztartó kisasszonyok: a Vilma meg az Iduka.

Csak tőlen látszottak nyomorékoknak. Nem volt rajtuk a szép kis zöld levélruha. Körülöttük hó. Mindenfelé hó. És ők ketten a világstallan dermesztő hidegben mint két meggámberedett, ruhátlan, inséges gyermek, a kinek nem apja, sem anyja, sem hajléka sincsen és így idekűn dideregve néznek az égre: várják a napot, a tavaszt, az édes anyát.

Hát a szilvafák, ezek a sápadt, fehérvirágú, sovány, néma teremtetek. Ezeket eleinte nem igen vettem figyelembe. De egyszer csak őszel, mintha valahol jártak volna egyik gümbölyű szilvával, a másik sárga szilvával, a harmadik kék megvaválólal megrakodva állott.

De nemcsak gyümölcsfák között vannak nekem ismerőseim: az erdőben is soknak van. Egy cserfa, a melynek odu van a hónak aljában és madárlakót tart. Egy másik cserfa, a melynek a tövében tűzeli szoktak a kanászok. Az oldala olyan már, mint a kormos teknő. És mégis él, mégis zöldel a lombjai.

Van egy villámsujtott fa is az erdőben. Milyen büszke, nagy fa volt ez! Mint valami gróf. Ezt egy napon megsujtotta a villám s ettől az időtől kezdve olyan lett, mint a meggyalázott ember, az egyik ága úgy nyúlt lefelé, mint a koldus kérése. A másik ága fel az égre, mintha azt kérdeznő örökké:

— Istenem odafümm, mért tetted ezt velem? A fényfákat is szeretem. Ezek olyanok, mintha messországból valók volnának. Abból az országból, a hol örökös gyász van, mert a király leányát elvitte a sárkány. Az arany meg az ezüst országot is megtalálom. Az ezüstország a nyárfák. Az arany ország a nyárfák őszel.

Egy magányos nagy reszkető nyárfá ismerősöm Somogyban él. Szőlős-Győrökben a falu közepén, a hid mellett. Sokszor néztem ezt a fát az öreganyám kertjéből. Mért reszket mindig, mint a bűnös ember? Ha ember volt valamikor, valami véres bünt cselekedett. De hogy mit, azt nem tudja senki.

A kerti fák mind olyanok, mintha boldogok volnának, de az erdei fák közt gyakran talámt olyanat, a melyikről lehajlott a szenvedés. Az erdélyi utamban láttam a legszegényebbet. Egy magányos kis cserfa volt az, sziklás hegy tetején. Mennyi nyomorúság és küzdelem lehetett

ennek a kis görbe fának az élete. A sziklás, kopár hegytető alig adott neki több táplálékot, mint a mennyiből egy kőénybóker szokott tengődni. És ő, hogy a sorsa odavetette, élt és él tán máig is ottan a kietlen hegytetőn, minden szélnek és minden viharnek országútján, örökké rázva, tépázva; nyáron az égető száraz forróságban, télen a földet kővítő, csikorgó mérges hidegben.

Milyen gazdagok ehhez képest azok a fák, a melyekkel egyszer a Vértes egy völgyében találkoztam. Nem tudom, mi fák voltak ezek, mert gyermek voltam még akkor és eltűntem, bolyongtam az erdőn, csak arra emlékszem, hogy óriás nagy; világoszöld lombu fák voltak. O s erdőzész, hangtalan, virággal pompás. A fák alatt egy szarvas legelészett az úszókjével és csak egyetlen fekete rigó szólt olykor hol itt, hol amott. A fűtölést mindig ismételte a visszhang. Micsoda különös teremtések voltak ezek a néma, mozdulatlan óriások s az életnek micsoda roppant ereje volt mindegyikben! És micsoda végtelenség tetsző sokaság! Ahitatos félelem nehezedett rám, hogy alattok jártam. Éreztem, hogy ez már nem az ember világa, hanem a fáké. A fa itt az ur. Az Isten ezt a völgyet nekik teremtetted. S hogy szél kerekedett, megmozdultak az óriások és beszéltek egymással méltóságos, komoly morajlással, rejtelmes, ismeretlen nyelven, a mit az ember soha meg nem érhet.

Láttam egyszer egy fenyőfát is. Bizonyosan ott fekszik az most is az irtatlan nagy hegytetőn, a Szent-Anna tő közelében, Erdélyben. Ott fekszik, mert az ottan őserdő és nem lehet a fákat a hegyről levinni. Ez a holt fa már fehér volt, mint a föld színén heverő emberi csontok. Olyan is volt, mint valami óriásnak a csontváza. Mintha az itteni óriás meséknek egyik alakja heverne a fák között, talán éppen az utolsó óriás, a kinek már nem maradt társa, a ki eltemesse.

Mért születik a fa? Van-e az életében valami kis öntudat? Ha van valami, bizonyára azt mondja magában:

En fa vagyok, földhöz láncolt rab. Itt születtem, itt élek és itt halok meg ezen a helyen. Ti pedig, a kik alattam jártok, ti törpe emberek vagytok. Oda mehettek, a hova akartok. És én még sem cserélnek veletek, mert nekem két anyám van: a föld meg a nap és mind a két anyám holtomig szeret engem.

En valamennyi fa között mégis a jegenyefát szeretem legjobban. Sem árnyéka sem gyümölcse, jól tudom, de van valami az ő egyedül-valóságában, hajhatatlanságában, felemelkedettségében, a mi tetszik nekem. Ha meghalok, azt szeretném, ha egy jegenyefát ültetnének a síromra. Nekem kedves az a gondolat, hogy egykor jegenyefa leszek és állok, mint életem, magányosan, hallgató lombokkal, folyton az eget nézve; nappal a felhőket, éjjel a holdat, a csillagokat.

Gárdonyi Géza.

Irodalom, művészet.

— *A Magyar Népszászó.* A Gyémánt Jenő dr. szerkesztése alatt, Láng József kiadásában megjelenő „Magyar Népszászó,” ez a munkás társadalom minden rétegében elterjedt, derék újság nagy örömet szerzett az ő olvasói számban erős gazdájának. A lap kiadója, hogy hozzáférhetővé tegye a magyar Népszászót a legszegényebb munkás embernek is, leszállította az egyes számok árát egy krajczárra. A lap elevensége változatossága azonban mit sem vesztett ez által. Czikkei most is gyönyörűsége szolgálnak a józan, becsületes magyar embernek, akinek lelkében marados nyomot hagy a jóra vntó

szózat. A Magyar Népszászó legutóbb megjelent száma tartalmában, frissességében, változatosságában nem marad mögötte az előbbi számoknak. Tanulságos ezik van benne a fogyasztási adókról, fontos érdemes tanácsokat ad az aratást illetőleg, s a krónika rovatában az élénk-élénk, tetszetős apróságok változtatják egymást. Szinte bizonyosra vehető, hogy a lap árának illetően leszállítása, most már lehetővé teszi hogy a Magyar Népszászót az ország minden munkás és földműves családjá olvashatja. Előfizetési ára egész évre 1 frt 50 kr. Egyes számokint pedig az ország minden helyiségben 1 krért a helyi elárutóknál kapható. Hol még elárutító nincsen, ez iránti jelentkezéseket a kiadóhivatal (Nagyvárad, Uri-utca 702. sz.) szívesen fogad.

— „*Vasárnapi Újság*” július 3-iki száma 19 képpel s a következő tartalommal jelent meg: „Az első magyar népképviselői országgyűlés megnyitása 1848 július 5-én” (képekkel) Országos Képtárban őrzött egykorú rajzok után) — Költemények: „Szabadban.” Endrődi Sándortól; Fiam születésén” Mazarthimtól. — Regénytár: „Dáma.” Történeti képek. Irta Baksay

Sándor (Kimna ch László eredeti rajzaival) „A kétlábú farkas.” Regény. Irta Karazin Nikolajevics Nikolaj. Orosz eredetű fordította Ambrozovics Dezső (képekkel). — „Madách első szerelme.” Palágyi Menyhértől. — „Egy gyilkosság a csarók palotájában” (legújabb adatok nyomán). — „Filippini-szigetek lakói (képekkel Manikából és környékéről). — „Sir Edward Burne-Jones, angol festőművész” (képekkel). — „Képek a háborúból” (Auginaldo, a Filippini-szigeti fölkelők vezérének arcképpel és képekkel a spanyol-amerikai háborúból). — Irodalom és művészet, Közlöttetvek és gyűletek. Sakkjáték, Képtályn. Egyveleg, stb. rendes heti rovatok. A Vasárnapi Újság előfizetési ára negyedévre 2 frt, a „Politikai Újdonságok”-kal együtt 3 frt. Megrendelhető a Franklin-Társulat kiadóhivatalában, (Budapest IV., Egyetem-utca 4. sz.) Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap”, a legolhosabb újság a magyar nép számára, félévre csak 1 frt 20 kr.

Felelős szerkesztő: **Dr. Alföldy Árpád** ügyvéd.

Kadó-laptulajdonos: **Oblát Károly.**

SZIVATTYUKAT

házi, ipari, mezőgazdasági, építkezést és egyéb nyilvános czélokra kéz-, járgány és erőhajtásra.

Tűzfecskendőket

városi, községi, gazdasági és gyári fűzőtársaságoknak,

harangokat és harangállványokat

templomok, iskolák stb. részére.

Büzmentesen működő pöczegödör tisztító készülékeket, utcaizai öntözőkocsikat, sárkaparókat

készít és ajánl a

Budapesti Szivattyú- és Gépgyár
Részvény-Társaság (ezelőtt **WALSER FERENCZ**)

BUDAPEST, VI., KÜLSŐ VACZIÚT 45.

Árjegyzékek és költségvetések ingyen és bérmentve.

Sztojkovits Zackár G.

általános közvetítő és tudakozódó ügynöksége
ZOMBORBAN, fő-utca saját házában.

Mint a »Phoenix« biztosító társaságnak képviselője, ajánlom a n. é. közönségnek szolgálataimat és pedig életbiztosítás, tűz, jég, és baleset ellen, a lehető legkedvezőbb és legolcsóbb fizetési módzatok mellett.

Egyben szerencsém nálam bizományban elhelyezett következő árukat eladásra ajánlani u. m. 20—22 hold jó minőségű szántó-föld igen jutányos áron eladó. Nagy mennyiségű slavoniai tölgyfa fosztnik, 16—32 cmt. széles, 6—10 cmt. vastag, és 15—30 cmt. □ gerendafák. Nagy mennyiségű zsiradék, gypju, tehén, ló, ökör és juhbőrök, nem különben tiszta szilvórium-pálinka, magyar I-só szalami, fehér bab, és egyes ablak kerezettek, ajtók, nagy kapu, különböző gerendafák és léczek, kuthoz való kerítés, forgókerékkel és láncsal, ágyak, fényezettek és festettek, fűrdőkád fűtőkeszülékkel, kerti fecskendő, virágállvány vasból, bicicy (kerékpárok), csukott hintó, üzleti állványok, tüzmentes-pénzszekrény, nagy eperfa, és a többi igen jutányos és olcsó árak mellett eladó.

Ezuttal megvételre kerestetik; 1. Szőlős kert a városon kívül, 1 használt rugós kocsis ülés, és 1 használt pénzszekrény, azonnal bérbe adandó lakások a belvárosban, és bánát városrészben, szintén ugy kitűnő jó szántó-földek.

Minden bővebb felvilágosítással készséggel és díjmentesen szolgál

Sztojkovits Zackár G.

ügynökségi irodája Zomborban.

ZOMBOR és VIDEKE.

A ZOMBOR és VIDEKE az egyetlen ellenzéki megyei lap. Tizenhat éves múltjához nem lesz hűtelen soha.

A ZOMBOR és VIDEKE becsületes, komoly munkával, jól értesült, irodalmi színvonalon álló lappal hálálja meg azt a meleg érdeklődést, amely minden lépését kíséri.

A ZOMBOR és VIDEKÉnek a cikk, irói erős, de nem durva hangon, bátran, de nem személyeskedő kritikával, tisztességgel szolgálják azokat az érdekeket, amelyek Apponyi Albert zászlaján ragyognak.

A ZOMBOR és VIDEKE előfizetési ára: egy évre 6 forint, fél évre 3 frt, negyed évre 1 frt 50 kr.

Családi képeket

birni, azok magas árai miatt, csak jobb módú családoknak volt lehetséges.

Hála az új találmánynak a világhírű

„KOSMOS“-arczkép-műintézetnek

Wien VI. Mariahilferstrasse 116,

csakis kifogástalan jó, sikerült arczképek, művészies kivitelben, a hánulatos olcsó árért

csak 7 frt 50 krért

életnagyságu arckép

(mellkép)

elegéns barockrámával együtt, melynek tulajdonképeni értéke 30 frt, szállít.

Aki tehát saját, vagy neje, gyermekei, szülői, testvérei vagy más még elhalálozott személyek arczképét is rendelni óhajtja, csakis az arczképet, akármily állásban küldjön be.

A csomagolási láda beszerzési árban számítatik. Megrendelések a fénykép hozzacsatolásával postai előleg (utánvét) vagy az összeg előleges beküldése mellett elfogadhatnak.

Kitűnő művészies kivitelért és élethű hasonlatosságért kezkeskedtetik.

Száz meg száz elismerő-lévéll kívánatra rendelkezésre állanak és portómentesen be is küldetnek.

Kunst-Porträt-Anstalt

Kosmos

Wien, VI. Mariahilferstrasse 116.

Látta

on már a magyar
FLIEGENDE BLÄTTERT

„PILLANGÓ“

című

lapot??

Minden

kávéházban,
kasinóban,
vendéglőben
megtekinthető.

Mutatóványt ingyen küld a kiadóhivatal

Budapest,

VI., Teréz-körút 35.

Előfizetési ára:

3 hónapra 1 frt.

Ügyes, szakavatott kereskedő-segéd a női-dívat, vaszon-, rőfös és divatáru szakmából, aki az első helyet mint eladó, esetleg mint utazó a helyet betöltötte; továbbá egy csinos fiatal ember, mely szintén finom detail-üzletben alkalmazva volt, jó ívetés mellett felvétetnek

Spitzer Károlynál Eszéken, ahová kimerítő ajánlatok intézendők. Szerb vagy olyanok, kik magyarul, németül és szerbül beszélnek, előnyben részesülnek.

STÄHEL és LENNER

BUDAPEST,

Trieur- és lemezlyukasztó-gyár

Cyár: Katona József-utca 8. sz., Margitid és nyugati pályaudvar közt.

Alattunk az általunk gyártott legjobb minőségű:

Trieurók: a konkoly és búkkönyvek a buza,

arpa vagy rozs közül kiválasztására.

Trieurók: a zabnak vagy árpa-nak a buza

közül és a gombolyú magvak kiválasztására.

Lemezlyukasztó és osztályozó trieurók: az

arpa kiválasztására és a lemez osztályozására.

Osztályozó Trieurók:

Szabadalmazott Trieur és osztályozógépek

minden gabonafaj tisztítására és terjesztésére

alkalmasak, illetve Mayer rendszerű trieurók

alkalmasak a trieur beütésére mellett ezen szabadalmazott trieurokéval

alkalmasak.

Malom-Trieurlengerek vagy burkolatai;

Lyukasztott vagy hasított lemezek felszék szerinti nagyságban ipari vagy gazdasági célokra.

Ajándékok vagy mintakönyvek ingyen és bérmentve küldetnek.

Üzlet megnyitási jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönségnek tudomására adni, hogy Zomborban a volt Mexiko-vendéglő féle házban a (Rokhs tenelével szemben) egy a modern kornak megfelelő

uri- és női kalapos-műhelyt

nyitottam meg.

Elfoglalom minden e szakban előforduló munkát nevezetesen: Női selyem,

filéz, vagy szintén uri kemény és puha filéz kalapok készítését.

Gilinder, Clacques, kemény, és puha kalapok javítását és vasalását, leg-olcsóbb árak szerint készítem. Raktaron tartok a legújabb divat szerinti uri és női kalapokat.

Mintán több évig szakmámat külföld nevezetesebb gyártaiban és divat-tizletiben gyakoroltam, bátorítodom a n. é. közönség kegyes partfogását kéri, hogy

bocsos rendelkezésemre felkeresi sziveskedjenek.

Mély tisztelettel

Witkovits Béla.

Witkovits Béla.